

Dr. M. Rakhunde: Jagtik Vyapar Sanghatna Ani Bhartachi Parastiti

ISBN 976-81-403579-4-0

A person in a dark suit and tie is shown from the chest up, with their hands held out. In the center of their hands, several glowing blue and white gears are visible, appearing to be part of a complex mechanical or digital system. The background is dark with some blue light effects.

**World Conference On
Startup In India And
Education With Placement
In Abroad**

April 29, 2022

Abasaheb Parvekar College, Yavatmal

CONFERENCE PROCEEDING

VOLUME - I

World Conference On
Startup In India And
Education With Placement
In Abroad

April 29, 2022

Abasaheb Parvekar College, Yavatmal

CONFERENCE PROCEEDING
VOLUME - I

ISBN 976-81-403579-4-0

Copyright © By Abasaheb Parvekar Mahavidyalaya, Yavatmal

No part of this publication may be reproduced or distributed in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopy, recording, or otherwise or stored in a database or retrieval system without the prior written permission of publishers. This edition can be exported from India only by the Publishers.

World Conference On Startup In India And Education With Placement In Abroad

Conference Conducted By -
Abasaheb Parvekar College, Yavatmal

Multi - Disciplinary Bi-annual
International Peer reviewed / Referred Journal

ISSN 2278 - 7984

Published by : Abasaheb Parvekar College, Yavatmal

Published at : DnyanPath Publication, Amravati (India)

www.dnyanpath.org

Reg. Office : FFS-A, Block C, First Floor, Venus Plaza, Shegaon Naka, V.M.V. Road,
Amravati - 444 603 (Maharashtra)
Our Network : Maharashtra, Delhi, Gujrat, Chattisgarh, Telangana, Bihar.
Visit us : www.dnyanpath.org
Contact us : dnyanpathpub@gmail.com
Phone : 08600353712, 09503237806

Printed at Shri Gurudeo Printers, Amravati.

Mahatma Fule Sankul, Shegaon Naka,
V.M.V. Road, Amravati - 444603 (Maharashtra)

Contact us : sanjaytamgadge@rediffmail.com
Mob : 9881557107

Price : ₹ 500/-

14.	Re-engineering Academic Library for Better Electronic Service through Consortia
Dr. (Ms.) Vaishali P. Gudhade Sudhir B. Sangole	41
15.	Atma Nirbhar Bharat: Opportunities and Challenges
Santosh Bhaskarrao Gore	46
16.	Innovative Practices of the College Library
Mr. P. S. Sirsat Dr. K. O. Mandgaonkar	52
17.	Ambedkarism Reflected in Bama's Autobiography Karukku
Prof. Surendra Bhimrao Raut	55
18.	Bibliotherapeutic Approach and Adolescents Today
Mrs. Suvarna S. Parab Dr. K. O. Mandgaonkar	58
19.	Women Health and Nutrition During Lactation Period
Prof. Dr. Punam Y. Choudhary	61
२०.	राष्ट्रीय शिक्षा नीति और भारतीय समाज
प्रा. डॉ. सुरेखा प्रे. मंत्री	६४
२१.	हिंदी साहित्य : हिंदी कहानियों में दलित चेतना
प्रा. डॉ. सुरेखा प्रे. मंत्री । स्वाती सरकटे	६८
✓ २२.	जागतिक व्यापार संघटना आणि भारताची परिस्थिती
प्रा. डॉ. माधुरी पं. राखुंडे	७०
२३.	स्टार्टअपमधील आव्हाने आणि संधी
प्रा. डॉ. रुपेश एम. कुन्हेकर	७५
२४.	बौद्धिक संपदा : माहिती आणि गुणदोष (Intellectual Property : Information and Pros and Cons)
प्रा. डॉ. सौ. वीरा पवन मांडवकर	८०
२५.	पंडीत नेहरू आणि लोकशाही
प्रा. डॉ. किरण आईनेनवार	८४
२६.	एक अपत्य असणाऱ्या कुटुंबातील पालक-बालक संबंधावर होणारा परिणाम व उपाययोजना
प्रा. कु. रुपाली सुभाषराव कणसे	८६

जागतिक व्यापार संघटना आणि भारताची परिस्थिती

प्रा. डॉ. माधुरी पं. राखुंडे

वाणिज्य विभाग
इंदिरा महाविद्यालय
कळंब, जि. यवतमाळ

- सारांश -

सध्या तंत्रज्ञानातील आमूलाग्र बदलाने जगात मोठ्या झपाट्याने परिवर्तन घडविले जात आहे. या बदलांमुळेच जगाचे भौगोलिक अर्थशास्त्रही बदलत आहे. दळणवळणाच्या क्षेत्रामध्ये गेल्या काही दशकात जी क्रांती झाली त्यामुळे जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेला मोठी गती मिळाली आहे. जगामध्ये राष्ट्रे खूप असली तरी प्रत्येक राष्ट्राच्या दृष्टिने जागतिकीकरणाचा अर्थ हा वेगळा आहे. विशेषतः भारतासारख्या देशामध्ये जिथे रोज पन्नास रूपये अथवा त्यापेक्षा कमी रूपये मिळविणारे चाळीस कोटी नागरिक राहतात. ज्यांचे आयुष्य दारिद्र्येखाली आहे, जे बेरोजगार किंवा अर्धबेरोजगार आहेत, त्या देशाच्या दृष्टिने जागतिकीकरणाचा अर्थ निश्चितच वेगळा आहे. जागतिकीकरणामुळे प्रत्येक देशात बहुराष्ट्रीय कंपन्यांना मुक्त व्यापाराची संधी मिळेल. जगभरात जेवढ्या बहुराष्ट्रीय कंपन्या आहेत त्यांनी आजघडीला संपूर्ण जगात फक्त ३ कोटीच्या आसपास व्यक्तींना रोजगार दिला आहे. अनेक देशांनी अत्यंत मेहनतीने अन्नधान्य उत्पादनाच्या बाबत स्वयंपूर्णता प्राप्त केलेली आहे. ती देखील या जागतिकीकरणाच्या प्रक्रियेने धोक्यात आली आहे. कारण मुक्त बाजार धोरणामुळे अनेक प्रगत देश जुने किंवा त्यांना नकोसे असलेले उत्पादन अत्यंत स्वस्त किंमतीत विकसनशील किंवा अविकसीत अशा देशांमध्ये अक्षरशः ओतून देतात. आधीच गरिबीने ग्रासलेल्या या देशातील जनता स्वस्त असलेल्या या मालाच्या आहारी जाते आणि देशाचे स्वयंपूर्णत्व गमावून बसते. शेतमालाच्या आयात आणि निर्यातीबाबत जे काही नियम झाले आहेत, त्यांचाही अनेकदा मोठ्या खुबीने आपल्या हितासाठी वापर करण्याची करामत बहुराष्ट्रीय कंपन्या करतात. या पार्श्वभूमीवर आता जागतिक वित्तसंस्था, त्यांचे प्रमुख भांडवलदार आणि बहुराष्ट्रीय कंपन्या या भारतात आणि

भारतासारख्या अन्य विकसनशील देशामध्ये कोणती भूमिका बजावत आहे याचा विचार करणे क्रमप्राप्त ठरते. तसेच WTO भूमिका काय आहे याचाही विचार करणे आवश्यक आहे.

१९८० च्या उत्तरार्धात भारतीय अर्थव्यवस्था गंभीर संकटात सापडली होती. हयाचेच लक्षण म्हणजे १९९१ च्या सुरवातीला परकीय चलनाच्या समस्येने उग्र रूप धारण केले होते. परकीय खात्याच्या गंगाजळीत खडखडाट झाला. परकीय कर्जाचे प्रमाण एवढे वाढले होते की ती फेडण्यासाठी भारतीय शासनाला सोन्याचा साठा विक्रीस काढावा लागला. स्वातंत्र्यानंतर भारतामध्ये राबविण्यात आलेले आर्थिक धोरण ज्याला नेहरू मॉडेल या नावाने ओळखले जाते त्याची शकले उडाल्याचे स्पष्ट झाले. थोडक्यात अर्थव्यवस्थेच्या आर्थिक विकासासाठी नवीन निती स्विकारण्यात आली. भारताने १९९१ पासून आयातीवरील निर्बंध कमी करण्यास सुरुवात केली. १९९६-९७ मध्ये ४८८, १९९७-९८ मध्ये ३८१ व १९९८-९९ मध्ये ८९४ याप्रमाणे १७६३ वस्तूंच्या आयातीवरील निर्बंध उठविण्यात येऊन या वस्तूंची आयात खुली करण्यात आली. तसेच परकीय भांडवलात बहुराष्ट्रीय कंपन्यांना मुक्त प्रवेश देण्यात आला. जागतिक व्यापार संघटनेच्या बंधनामुळे भारताला आयात वस्तूवरील परवाना पध्दती व अभ्यांश नियंत्रणे काढून टाकावी लागली. २०००-२००१ च्या निर्यात आयात धोरणानुसार ७१४ बाबींवरील नियंत्रणे हटविली. यामध्ये .सी व उपभोक्त्यांच्या टिकाऊ वस्तूंचा समावेश होता. २००१-२००२ मध्ये ७१५ वस्तूंवरील मात्रात्मक नियंत्रणे शिथिल केली.

- बीज शब्द -

जागतिकीकरण, आयात, निर्यात, आंतरराष्ट्रीय व्यापार